

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

A tanuló azonosító
matricája

FIGYELMESEN
RÁRAGASZTANI

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Szöveggyűjtemény
VIZSGAKÖNYVECSKE 2

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

Üres oldal

Utasítások

Ebben a könyvecskében található azok az emlékeztető jellegű szövegrészek, amelyekhez a második vizsgakönyvecskében lévő zárt típusú feladatok kapcsolódnak.

A feladatok előtt álló utasításban megjelöltük, hogy melyik szöveget kell elolvasni, mielőtt hozzáfog a feladatok megoldásához.

Az egyes feladatokkal a szövegértési, míg a többivel a mű keletkezési időpontjával kapcsolatos irodalomtörténeti, irodalomelméleti és nyelvi tudást ellenőrizzük.

Az utolsó három feladat egyik szöveghez sem tartozik.

Az első szöveghez az 1-10. sorszámú feladatok tartoznak.

A második szöveghez a 11-20. sorszámú feladatok tartoznak.

A harmadik szöveghez a 21-30. sorszámú feladatok tartoznak.

A negyedik szöveghez a 31-40. sorszámú feladatok tartoznak.

Sok sikert kívánunk!

A vizsgakönyvecskének 12 oldala van, ebből 2 oldal üres.

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

I. szöveg

Shakespeare: *Hamlet* (részletek)

I. felvonás / 5. SZÍN

SZELLEM

Az, a parázna, vérnősző barom;
Ki bűvös ésszel, csáb ajándokokkal
(Ó, átkos ész, ajándék, melyek így
Szédíteni bírtok!) megnyeré gyalázatos
Kéjére színleg feddhetetlen királyném
Kedvét. Ó, Hamlet, ez volt a bukás!
Tőlem, kinek szerelme oly nemes volt,
Hogy még karóltve járt a mátkai
Szent fogadással, egy cudarhoz esni,
Kit, hozzám mérve, koldusan hagyott
Már a természet is.
De, míg a szűz erény nem tántorul,
Bár égi képben űzze bujaság:
Ellenben a kéj, bárha fényes angyal
A társa, égi ággal eltelik
S ganajba duszkál.
De halkan! érzem a hajnal lehelét,
Rövid legyünk. Amint kertemben alvám
– Ez volt szokásom minden délután –,
Meglopta bátyád ezt a biztos órát,
Üvegben átkos csalmatok levével,
S fülhézagomba önté e nedű
Bélpoklos csöppjeit, melyek hatása
A vérnek oly halálos ellene,
Hogy gyorsan átfut, mint a kéneső,
A testbe minden ösvényt és kaput,
S mint tejbe csöppent oltó a tejet,
Megoltja, összerántja hirtelen
A híg, az ép vért: így történt velem:
Egyszerre undok ótvar kérgező,
Csömörletes héjjal, Lázár gyanánt,
Szép síma testemet.

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

Így lettem én el, hajh! testvérem által,
Éltem, királyném, koronám nekül;
Levágva épen bűneim virágján,
Nem gyónva, kenve, nem áldozva meg,
Nem vetve számot, sőt számolni küldve
Minden hamisságimmal fejemen:
Irtóztató! irtóztató! irtóztató!
Ha van belőlem benned vér, ne túrd ezt;
Ne engedd Dánia királyi ágyát
Vérbujaságnak átkos fekhelyül.
De, bárhogyan látsz e boszú művéhez,
Elméd maradjon tiszta, és ne törjön
Anyádra lelked: bízd az Égre őt
S mind a tövisre, mely keblében él,
Az csípje, szúrja. Most Isten veled;
A fénybogár jelenti, hogy virad,
Halványodik hatástalan tüze.
Isten veled, Hamlet! Eszedbe jussak. (El)
(...)

HAMLET

Nyugodj, felháborult szellem, nyugodj!
Most hát, egész szívemmel, jó urak,
Magamat ajánlom, s ha mi oly szegény egy
Embertől, aminő Hamlet, telik,
Szives barátságát hogy megmutassa:
Isten segélyivel, meglesz. Jerünk;
De, kérlek, ujjotok mindég az ajkon. –
Kizökkent az idő; – ó, kárhozat!
Hogy én születtem helyre tolni azt.
No, jertek együtt.

Mind el

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

II. szöveg

Csokonai Vitéz Mihály: *A Reményhez*

Földiekkel játszó
Égi tűnemény,
Istenségnek látszó
Csalfa, vak Remény!
Kit teremt magának
A boldogtalan,
S mint védangyalának,
Bókol úntalan. –
Síma száddal mit kecsegtetsz?
Mért nevetsz felém?
Kétes kedvet mért csepegtetsz
Még most is belém?
Csak maradj magadnak!
Biztatóm valál;
Hittem szép szavadnak:
Mégis megcsalál.

Kertem nárcisokkal
Végig ültetéd;
Csörgő patakokkal
Fáim éltetéd;
Rám ezer virággal
Szórtad a tavaszt
S égi boldogsággal
Fűszerezted azt.
Gondolatim minden reggel,
Mint a fürge méh,
Repkedtek a friss meleggel
Rózsáim felé.
Egy híjját esmértem
Örömmnek még:
Lilla szívét kértem;
S megadá az ég.

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

Jaj, de friss rózsáim
Elhervadtanak;
Forrásim, zöld fáim
Kiszáradtanak;
Tavasom, vígságom
Téli búra vált;
Régi jó világom
Méltatlanra szállt.
Óh! csak Lillát hagytad volna
Csak magát nekem:
Most panaszra nem hajolna
Gyászos énekem.
Karja közt a búkat
Elfelejténém,
S a gyöngykoszorúkat
Nem irigyleném.

Hagyj el, óh Reménység!
Hagyj el engemet;
Mert ez a keménység
Úgyis eltemet.
Érzem: e kétségbe
Volt erőm elhagy,
Fáradt lelkem égbe,
Testem földbe vágy.
Nékem már a rét hímetlen,
A mező kisült,
A zengő liget kietlen,
A nap éjre dült. –
Bájos lágy trillák!
Tarka képzetek!
Kedv! Remények! Lillák! –
Isten véletek!

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

III. szöveg

Ady Endre: *Nekünk Mohács kell*

Ha van Isten, ne könyörüljön rajta:

Veréshez szokott fajta,

Cigány-népek langy szívű sihederje,

Verje csak, verje, verje.

Ha van Isten, meg ne sajnáljon engem:

Én magyarnak születtem.

Szent galambja nehogy zöld ágat hozzon,

Üssön csak, ostorozzon.

Ha van Isten, földtől a fényes égig

Rángasson minket végig.

Ne legyen egy félpercnyi békességünk,

Mert akkor végünk, végünk.

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

IV. szöveg

József Attila: *Óda*

1

Itt ülök csillámló sziklafalon.
Az ifju nyár
könnyű szellője, mint egy kedves
vacsora melege, száll.
Szoktatom szívemet a csendhez.
Nem oly nehéz –
idesereglik, ami tovatűnt,
a fej lehajlik és lecsüng
a kéz.

Nézem a hegyek sörényét –
homlokod fényét
villantja minden levél.
Az úton senki, senki,
látom, hogy meglebbenti
szoknyád a szél.
És a törékeny lombok alatt
látom előrebiccentni hajad,
megrezzenni lágy emléidet és
– amint elfut a Szinva-patak –
ím újra látom, hogy fakad
a kerek fehér köveken,
fogaidon a tündér nevetés.

2

Óh mennyire szeretlek téged,
ki szóra bírtad egyaránt
a szív legmélyebb üregeiben
cseleit szövő, fondor magányt
s a mindenséget.
Ki mint vízesés önnön robajától,
elválsz tőlem és halkán futsz tova,
míg én, életem csúcsai közt, a távol
közelében, zengem, sikoltom,
verődve földön és égbolton,
hogyan szeretlek, te édes mostoha!

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

3

Szeretlek, mint anyját a gyermek,
mint mélyüket a hallgatók vermek,
szeretlek, mint a fényt a termék,
mint lángot a lélek, test a nyugalmat!
Szeretlek, mint élni szeretnek
halandók, amíg meg nem halnak.

Minden mosolyod, mozdulatod, szavad,
őrzöm, mint hulló tárgyakat a föld.
Elmémbe, mint a fémbe a savak,
ösztöneimmel belemartalak,
te kedves, szép alak,
lényed ott minden lényegét kitölt.
A pillanatok zörögve elvonulnak,
de te némán ülsz fülemben.
Csillagok gyúlnak és lehullnak,
de te megálltál szememben.
Ízed, miként a barlangban a csend,
számban kihűlve leng
s a vizes poháron kezded,
rajta a finom erezet,
föl-földereng.

4

Óh, hát miféle anyag vagyok én,
hogyan pillantásod metsz és alakít?
Miféle lélek és miféle fény
s ámulatra méltó tünemény,
hogyan bejárhatom a semmiség ködén
termékeny tested lankás tájait?

S mint megnyílt értelembe az ige,
alászállhatok rejtelseibe!...

Vérköreid, miként a rózsabokrok,
reszketnek szüntelen.
Viszik az örök áramot, hogy
orcádon nyíljon ki a szerelem
s méhednek áldott gyümölcse legyen.
Gyomrod érzékeny talaját
a sok gyökerecske át meg át
hímezi, finom fonalát
csomóba szőve, bontva bogját –
hogyan nedűid sejtje gyűjtse sok raját
s lombos tődöd szép cserjéi saját
dicsőségüket susogják!

Magyar nyelv és irodalom

Szöveggyűjtemény

Az örök anyag boldogan halad
benned a belek alagútjain
és gazdag életet nyer a salak
a buzgó vesék forró kútjain!
Hullámozó dombok emelkednek,
csillagképek rezegnek benned,
tavak mozdulnak, munkálnak gyáarak,
sűrög millió élő állat,
bogár,
hinár,
a kegyetlenség és a jóság;
nap süt, homályló északi fény borong –
tartalmaidban ott bolyong
az öntudatlan örökkévalóság.

5

Mint alvadt vérdarabok,
úgy hullnak eléd
ezek a szavak.
A lét dadog,
csak a törvény a tiszta beszéd.
De szorgos szerveim, kik újjászülnek
napról napra, már fölkészülnek,
hogyan elnémuljanak.

De addig mind kiált –
Kit két ezer millió embernek
sokaságából kiszemelnek,
te egyetlen, te lágy
bölcső, erős sír, eleven ágy,
fogadj magadba!...

(Milyen magas e hajnali ég!
Seregek csillognak érceiben.
Bántja szemem a nagy fényesség.
El vagyok veszve, azt hiszem.
Hallom, amint fölöttem csattog,
ver a szívem.)

6

(Mellékdal)
(Vissz a vonat, megyek utánad,
talán ma még meg is találalak,
talán kihűl e lángoló arc,
talán csendesen meg is szólalsz:

Csobog a langyos víz, fürödj meg!
Ime a kendő, törülközz meg!
Sül a hús, enyhítse étvágyad!
Ahol én fekszem, az az ágyad.)

1933. jún.

Üres oldal

